

C/2024/3014

26.4.2024

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN

Kommissionens retningslinjer for udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner om afbødning af systemiske risici i forbindelse med valgprocesser, jf. artikel 35, stk. 3, i forordning (EU) 2022/2065

(EØS-relevant tekst)

(C/2024/3014)

1. INDLEDNING

1.1. Formål og retsgrundlag

- Onlineplatforme og søgemaskiner er blevet vigtige steder for den offentlige debat og for udformningen af den offentlige mening og vælgeres adfærd. I henhold til forordning (EU) 2022/2065 ("forordningen om digitale tjenester") pålægges udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner ⁽¹⁾ forpligtelser til at foretage specifikke risikovurderinger og indføre rimelige, forholdsmæssige og effektive risikobegrænsende foranstaltninger, herunder for "enhver aktuel eller forventet negativ indvirkning på samfundsdebatten og valgprocesser" ⁽²⁾.
- I henhold til artikel 35, stk. 3, i forordning (EU) 2022/2065 kan Kommissionen udstede retningslinjer for de risikobegrænsende foranstaltninger, som udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner skal træffe i forbindelse med specifikke risici. Sådanne retningslinjer kan navnlig præsentere bedste praksis og anbefale mulige foranstaltninger under behørig hensyntagen til de mulige konsekvenser af foranstaltningerne for de grundlæggende rettigheder, der er nedfældet i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder ("chartret") for alle involverede parter.
- En lang række fænomener, der involverer onlineplatforme og søgemaskiner, medfører en øget risiko for valgenes integritet. Disse omfatter, men er ikke begrænset til, udbredelsen af ulovlig hadefuld tale på internettet, trusler i forbindelse med udenlandsk informationsmanipulation og indblanding samt det bredere fænomen desinformation, spredning af (voldeligt) ekstremistisk indhold og lignende med det formål at radikalisere mennesker, samt spredning af indhold, der genereres gennem nye teknologier såsom generativ kunstig intelligens ("AI") ⁽³⁾. I lyset af flere valg, der er planlagt i EU i de kommende måneder, herunder det kommende valg til Europa-Parlamentet i 2024, indeholder dette dokument retningslinjer, der har til formål at støtte udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner for at sikre, at de, hvor det er relevant, opfylder deres forpligtelse til at afbøde specifikke risici i forbindelse med valgprocesser. Disse retningslinjer forbliver generelt relevante, selv efter at disse valg har fundet sted.
- Foranstaltninger, der træffes vedrørende meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner i overensstemmelse med forordning (EU) 2022/2065, herunder alle foranstaltninger til afbødning af negative virkninger på valgprocesser, der er nævnt i disse retningslinjer, bør træffes under særlig hensyntagen til beskyttelsen af de grundlæggende rettigheder, der er nedfældet i chartret, herunder retten til menneskelig værdighed, respekt for privatliv og familieliv, beskyttelse af personoplysninger, ytrings- og informationsfrihed, herunder mediefrihed og -pluralisme, foreningsfrihed og frihed til at oprette og drive egen virksomhed. Udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner bør tage behørigt hensyn til foranstaltningernes potentielle indvirkning på alle involverede parter grundlæggende rettigheder, herunder sårbare grupper under hensyntagen til foranstaltningernes tilgængelighed og inklusivitet.

⁽¹⁾ I henhold til artikel 33 i retsaksen om digitale tjenester er disse udbydere udpeget af Kommissionen som havende et gennemsnitligt antal aktive modtagere af deres tjenester i Den Europæiske Union (EU) på 45 mio. eller derover pr. måned.

⁽²⁾ Artikel 34, stk. 1, litra c), i forordningen om digitale tjenester.

⁽³⁾ Kunstig intelligens, der kan generere tekst, billeder eller andre medier ved hjælp af generative modeller.

5. I disse retningslinjer tages allerede højde for kommende forpligtelser, der pålægges udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner i henhold til forordning (EU) 2024/900 om gennemsigtighed og målretning i forbindelse med politisk reklame ("forordningen om politisk reklame") ⁽⁴⁾, samt den kommende forordning om harmoniserede regler for kunstig intelligens ("retsakten om kunstig intelligens") ⁽⁵⁾, som begge er ved at blive vedtaget af EU-lovgiveren, samt de frivillige tilsagn, som udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner har påtaget sig i henhold til AI-pagten om at overholde de forpligtelser, der er fastsat i retsakten om kunstig intelligens, inden den træder i kraft ⁽⁶⁾. Udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner er forpligtet til at overholde sådanne retligt bindende regler, når de træder i kraft, i det omfang det er relevant for dem.
6. Udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner skal opfylde deres forpligtelser i henhold til forordning (EU) 2022/2065. Disse retningslinjer bør ses inden for rammerne af støtte til udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner for at sikre overholdelse af forpligtelsen i henhold til artikel 35 i nævnte forordning med hensyn til risici i forbindelse med valgprocesser. Ud over forpligtelsen til at indføre rimelige, forholdsmæssige og effektive afbødende foranstaltninger for risici i forbindelse med valgprocesser i henhold til artikel 35 i forordning (EU) 2022/2065 skal udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner overholde alle andre retlige forpligtelser i forordning (EU) 2022/2065, som kan være relevante for valg. Disse omfatter, men er ikke begrænset til, artikel 14 og 17 om vilkår og betingelser og begrundelser, artikel 27 og 38 om anbefalingssystemer, artikel 36 og 48 om krisereaktionsmekanismer og kriseprotokoller, 15, 37 og 42 om gennemsigtighed og uafhængige revisioner, artikel 26 og 39 om gennemsigtighed i onlinereklamer og artikel 40 om adgang til oplysninger og kontrol.
7. Systemiske risici for valgprocesser kan også manifestere sig gennem forstærkning og potentielt hurtig og bred udbredelse af indhold, der er ulovligt i henhold til EU-lovgivningen eller medlemsstaternes lovgivning, f.eks. trusler, voldeligt ekstremistisk og terrorrelateret indhold, ulovlig hadefuld tale eller chikane på internettet mod politiske kandidater eller personer befuldmægtiget af myndigheder, journalister, valgarbejdere eller andre, der er involveret i valgprocessen. Derfor er artikel 9, 10, 16 og 22 i forordning (EU) 2022/2065 om ulovligt indhold, der omfatter påbud om at gribe ind over for ulovligt indhold og om at give oplysninger, samt anmeldelsesmekanismer og handlepligt og bestemmelsen om pålidelige indberettere, genstand for særlig opmærksomhed.

1.2. Input til retningslinjer og relaterede politiske initiativer

8. Disse retningslinjer bygger på en række beredskabsdialoger om valgintegritet, som Kommissionen i samarbejde med de relevante nationale myndigheder gennemførte med flere udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner, efter at forordning (EU) 2022/2065 trådte i kraft for de første 19 udpegede tjenester i slutningen af august 2023 ⁽⁷⁾. Med henblik på udarbejdelsen af den endelige udgave af disse retningslinjer afholdt Kommissionen en sonderende høring ⁽⁸⁾, som blev offentliggjort den 8. februar 2024 og afsluttet den 7. marts 2024, samt målrettede høringer i form af rundbordsdrøftelser, herunder med civilsamfundsorganisationer og udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner om et udkast til retningslinjerne. Ved færdiggørelsen af retningslinjerne samarbejdede Kommissionen desuden med koordinatorene for digitale tjenester gennem møder i Det Europæiske Råd for Digitale Tjenester.

⁽⁴⁾ EU indfører nye regler om gennemsigtighed og målretning i forbindelse med politisk reklame — Consilium (europa.eu).

⁽⁵⁾ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/da/news/commission-welcomes-political-agreement-artificial-intelligence-act>.

⁽⁶⁾ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/da/policies/ai-pact>.

⁽⁷⁾ Kommissionen afholdt ad hoc-møder med udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner, både i bilaterale sammenhænge og med deltagelse af nationale myndigheder, hvor der blev afholdt valg for at indsamle oplysninger om eksisterende praksis og ad hoc-politikker til håndtering af valgrelaterede risici.

⁽⁸⁾ Der var 77 høringssvar. For et resumé se: Public consultation on draft guidelines for Providers of Very Large Online Platforms (VLOPs) and Very Large Online Search Engines (VLOSEs) on the Mitigation of Systemic Risks for Electoral Processes: A summary and analysis of responses.

9. I det omfang det er relevant for overholdelsen af forordning (EU) 2022/2065 for meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner, afspejler retningslinjerne også en række tilsagn og foranstaltninger til at mindske spredningen af desinformation på internettet, der er indeholdt i adfærdskodeksen om desinformation ⁽⁹⁾, den første industriledede ramme på verdensplan på det digitale område og en kilde til bedste praksis i industrien til bekæmpelse af desinformation. I retningslinjerne tages der også hensyn til det arbejde, som EU-institutionerne og medlemsstaterne har udført med hensyn til udenlandsk informationsmanipulation og indblanding, navnlig den omfattende ramme i EU's FIMI-værktøjskasse og den nylige rapport fra Tjenesten for EU's Optræden Udadtil (EU-Udenrigstjenesten) om trusler fra udenlandsk informationsmanipulation og indblanding ⁽¹⁰⁾, hvori der fokuseres på reaktioner på udenlandsk informationsmanipulation og indblanding i forbindelse med valg.
10. Disse retningslinjer supplerer Kommissionens politikker inden for demokrati og frie, retfærdige og robuste valg, herunder handlingsplanen for europæisk demokrati fra 2020 ⁽¹¹⁾, den valg- og integritetspakke, som Kommissionen fremlagde i 2021 ⁽¹²⁾, og for nylig pakken om forsvar af demokratiet fra 2023 ⁽¹³⁾, og arbejdet i Det Europæiske Valgsamarbejdsnetværk ⁽¹⁴⁾ for at fremme samarbejdet mellem de nationale valgnetværk af kompetente myndigheder. Pakken om forsvar af demokratiet omfatter bl.a. omfattende henstillinger til medlemsstaterne og nationale og europæiske politiske partier, politiske fonde og kampagneorganisationer om inkluderende og robuste valgprocesser i EU samt en mere synlig europæisk dimension og en mere effektiv gennemførelse af valget til Europa-Parlamentet ⁽¹⁵⁾. Som anført i disse anbefalinger vil Kommissionen aflægge rapport om gennemførelsen af valget til Europa-Parlamentet. Kommissionens meddelelse om forsvar af demokratiet indeholder også en vurdering af risiciene for valgprocesser og den civile debat ud fra bl.a. perspektivet om gennemførelsen af handlingsplanen for europæisk demokrati og bør tages i betragtning ⁽¹⁶⁾.

1.3. Oversigt

11. Disse retningslinjer har følgende struktur:

- a) I afsnit 1 fastsættes formålet med og retsgrundlaget, input og andre relaterede politiske initiativer samt strukturen for disse retningslinjer.
- b) I afsnit 2 fastlægges disse retningslinjers anvendelsesområde.
- c) Afsnit 3 indeholder de vigtigste materielle retningslinjer for afbødende foranstaltninger til imødegåelse af systemiske risici i forbindelse med valgprocesser. Specifikke underafsnit omfatter styrkelse af interne processer, risikobegrænsende foranstaltninger for valgprocesser, afbødende foranstaltninger i forbindelse med generativ kunstig intelligens, samarbejde med EU og nationale myndigheder, uafhængige eksperter og civilsamfundsorganisationer, processen med at indføre risikobegrænsende foranstaltninger under og efter et valgarrangement samt specifikke retningslinjer for valg til Europa-Parlamentet.
- d) Afsnit 4 indeholder de næste skridt og konklusioner.

2. RETNINGSLINJERNES ANVENDELSESOMRÅDE

12. Retningslinjerne er rettet til udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner, hvis tjenester indebærer risici for faktiske eller forudsigelige negative virkninger for valgprocesser som følge af udformningen, driften og anvendelsen af disse tjenester, jf. artikel 34 i forordning (EU) 2022/2065. I henhold til nævnte forordnings artikel 35, stk. 1, skal udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner træffe rimelige, forholdsmæssige og effektive afbødende foranstaltninger, der er skræddersyet til de identificerede specifikke systemiske risici.

⁽⁹⁾ <https://disinfocode.eu/introduction-to-the-code/>.

⁽¹⁰⁾ https://www.eeas.europa.eu/eeas/2nd-eeas-report-foreign-information-manipulation-and-interference-threats_en.

⁽¹¹⁾ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/new-push-european-democracy/protecting-democracy_da.

⁽¹²⁾ https://commission.europa.eu/publications/reinforcing-democracy-and-integrity-elections-all-documents_en.

⁽¹³⁾ https://commission.europa.eu/publications/defence-democracy_en.

⁽¹⁴⁾ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/eu-citizenship-and-democracy/democracy-and-electoral-rights/european-cooperation-network-elections_en.

⁽¹⁵⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX%3A32023H2829>.

⁽¹⁶⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX%3A52023DC0630>.

13. Artikel 35, stk. 1, i forordning (EU) 2022/2065 indeholder en ikkeudtømmende liste over afbødende foranstaltninger, som udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner kan vedtage for at imødegå de systemiske risici, de identificerer i risikovurderingsprocessen, som deres tjeneste og relaterede systemer, herunder algoritmiske systemer, giver anledning til, eller som opstår som følge af anvendelsen af deres tjenester. Disse retningslinjer uddyber denne liste yderligere og fastsætter bedste praksis og anbefaler risikobegrænsende foranstaltninger specifikt for risici i forbindelse med valgprocesser.
14. De foranstaltninger, der præsenteres i disse retningslinjer, er ikke en udtømmende liste over anbefalinger til udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner i alle tilfælde. De passende afbødende foranstaltninger afhænger af den specifikke tjeneste og de specifikke systemiske risici, der er identificeret i henhold til artikel 34 i forordning (EU) 2022/2065.
15. Udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner bør anvende disse retningslinjer i forbindelse med valgprocesser i medlemsstaterne, herunder ved nationale valg og valg til Europa-Parlamentet. Dette bør omfatte foranstaltninger i perioden forud for valget, i valgperioden og efter valget ⁽¹⁷⁾. Der bør også anvendes afbødende foranstaltninger i forbindelse med regionale og lokale valg eller folkeafstemninger, hvis det i risikovurderingerne konkluderes, at der er faktiske eller forudsigelige negative virkninger for disse valgprocesser.
16. Anvendelsesområdet for disse retningslinjer er anvendelsen af artikel 35, stk. 1, i forordning (EU) 2022/2065. I henhold til artikel 35, stk. 2, offentliggør Databeskyttelsesrådet i samarbejde med Kommissionen en gang om året omfattende rapporter, som vil omfatte identifikation og vurdering af de mest fremtrædende og tilbagevendende systemiske risici, der indberettes af udbydere af meget store onlineplatforme eller meget store onlinesøgemaskiner eller identificeres gennem andre informationskilder.
17. I overensstemmelse med betragtning 103 i forordning (EU) 2022/2065 kan disse retningslinjer også tjene som inspirationskilde for udbydere af onlineplatforme eller søgemaskiner, der ikke er udpeget som meget store onlineplatforme eller meget store onlinesøgemaskiner, og hvis tjenester giver anledning til lignende risici. De kan også tjene som reference for løbende forskning i og analyse af effektiviteten af risikobegrænsende foranstaltninger som reaktion på risici i forbindelse med valgprocesser. Hvis de afbødende foranstaltninger og bedste praksis, der anbefales i disse retningslinjer, finder anvendelse på valgprocesser generelt, kan udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner overveje at opretholde foranstaltningerne og praksis, hvor det er relevant for at beskytte den offentlige debat uden for valgprocesser, under hensyntagen til den indvirkning, dette kan have på grundlæggende rettigheder.

3. VALGSPECIFIKKE RISIKOBEGRÆSENDE FORANSTALTNINGER

3.1. Styrkelse af de interne processer

18. For at skræddersy afbødende foranstaltninger til identificerede risici for valgprocesser bør udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner overveje at **styrke de interne processer** i overensstemmelse med artikel 35, stk. 1, litra f), i forordning (EU) 2022/2065. Afbødende foranstaltninger bør bl.a. styres af oplysninger om elementer såsom politiske aktørers tilstedeværelse og aktiviteter på tjenesten, relevante drøftelser om og anvendelse af platformen i forbindelse med valg, antallet af brugere i en medlemsstat, når der indkaldes til et bestemt valg i den pågældende medlemsstat, og oplysninger om tidligere tilfælde af taktikker, teknikker og procedurer for informations manipulation.

⁽¹⁷⁾ Europarådets valgcyklus — valg (coe.int).

19. Interne processer bør identificere og stille relevante oplysninger, analyser og data til rådighed for at gøre det muligt at udforme og kalibrere foranstaltninger med henblik på at afbøde eventuelle faktiske eller forudsigelige risici, der kan opstå som følge af oplysninger om valg, der søges, deles eller tilgås via den tjeneste, der leveres af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner. Dette kan omfatte, men er ikke begrænset til, oplysninger om politiske partier eller kandidater, partiprogrammer, manifeste eller andet politisk materiale eller relaterede oplysninger med henblik på at tilrettelægge arrangementer såsom demonstrationer eller vælgermøder, kampagner, fundraising eller andre relaterede politiske aktiviteter. Interne procedurer for indsamling og deling af analyser og data, der danner grundlag for udformningen og kalibreringen af risikobegrænsende foranstaltninger, som udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner har indført, skal sikre overholdelse af den relevante databeskyttelseslovgivning ⁽¹⁸⁾.
20. De interne processer bør styrkes for at sikre, at udformningen og kalibreringen af afbødende foranstaltninger passer til den specifikke regionale, lokale og sproglige kontekst, hvori de vil blive anvendt. Derfor opfordres udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner til bl.a. at sikre, at oplysninger og analyser, der indsamles om **lokale kontekstspecifikke risici, og medlemsstatsspecifikke oplysninger** på nationalt, regionalt og/eller lokalt plan stilles problemfrit til rådighed for de enheder, der er ansvarlige for udformningen og kalibreringen af risikobegrænsende foranstaltninger.
21. Det anbefales også, at udbydere har tilstrækkelige ressourcer til indholdsmoderation med lokal sprogkapacitet og kendskab til de nationale og/eller regionale forhold og særtræk. Kommissionen anbefaler også, at udbydere sikrer, at de har passende interne processer til at tage hensyn til **uafhængige analyser** af situationen med hensyn til mediefrihed og -pluralisme, såsom observatoriet for mediepluralisme ⁽¹⁹⁾, viden om initiativer og indikatorer for mediekendskab og information om eksistensen af et gunstigt rum for civilsamfundsorganisationer til at deltage i politikudformningen og samfundsdebatten. Der bør også tages hensyn til alle relevante afbødningsforanstaltningers kapacitet til at fungere effektivt i den lokale sproglige og valgsmæssige kontekst.
22. For at styrke de interne processer og ressourcer i en bestemt valgsammenhæng bør udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner overveje at oprette **et særligt, klart identificerbart internt team** forud for hver enkelt valgperiode (se også afsnit 3.5. "I en valgperiode"). Ressourcetildelingen til dette team bør stå i et rimeligt forhold til de risici, der er identificeret i forbindelse med det pågældende valg, herunder bemanding med personer med medlemsstatsspecifik ekspertise, såsom lokal, kontekstuel og sproglig viden. Teamet bør dække al relevant ekspertise, herunder på områder som indholdsmoderation, faktatjek, indgreb mod trusler, hybride trusler, cybersikkerhed, desinformation og udenlandsk informationsmanipulation og indblanding, grundlæggende rettigheder og offentlig deltagelse, og samarbejde med relevante eksterne eksperter, f.eks. med knudepunkter under Det Europæiske Observationscenter for Digitale Medier (EDMO) og uafhængige faktatjekkende organisationer ⁽²⁰⁾.
23. Kommissionen anbefaler, at udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner i deres vilkår og betingelser definerer den periode, i hvilken der vil være indført foranstaltninger og ressourcer, som er specifikke for afbødning af risici for valgprocessen. Visse risikobegrænsende foranstaltninger såsom yderligere interne processer eller særlige teams kan kun være nødvendige i forbindelse med en specifik valgperiode, afhængigt af risikoen ved en given udbyder og de særlige forhold ved det pågældende valg.
24. Desuden har nogle medlemsstater en fastsat frist for valgkampagner i henhold til national lovgivning, mens andre ikke har det. Udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner bør tage dette i betragtning. I overensstemmelse med den viden om den forventede trusselsudvikling under valg i EU-Udenrigstjenestens 2. rapport om udenlandsk informationsmanipulation og indblanding ⁽²¹⁾ anbefaler Kommissionen, at der afhængigt af risikovurderingen for det pågældende valg og under hensyntagen til de gældende valgprocedurer indføres risikobegrænsende foranstaltninger, som fungerer mindst en til seks måneder før en valgperiode og fortsætter mindst en måned efter valget.

⁽¹⁸⁾ Dette omfatter Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (databeskyttelsesforordningen).

⁽¹⁹⁾ <https://cmpf.eui.eu/media-pluralism-monitor/>.

⁽²⁰⁾ Se afsnit 3.4. om "Samarbejde med nationale myndigheder, uafhængige eksperter og civilsamfundsorganisationer".

⁽²¹⁾ EEAS-2nd-Report on FIMI Threats-January-2024_0.pdf (europa.eu).

25. Afhængigt af den specifikke kontekst intensiveres afbødende foranstaltninger normalt i perioden forud for valgdatoen under hensyntagen til nationale valgregler, en øget risiko for trusler og behovet for at give nøjagtige oplysninger om afstemningsprocedurerne.

3.2. Risikobegrænsende foranstaltninger for valgprocesser

26. Afbødende foranstaltninger for systemiske risici i forbindelse med valgprocesser bør navnlig bygge på industristandarder, der er fastsat gennem adfærdskodeksen om desinformation og andre relevante EU-industrikodekser, såsom adfærdskodeksen for bekæmpelse af hadefuld tale online, og på eksisterende bedste praksisser såsom dem, der deles af EU's internetforum, dem, der er dokumenteret i Content-Agnostic Election Integrity Framework for Online Platforms ⁽²²⁾ og Election Integrity Programme of the Integrity Institute ⁽²³⁾ samt anbefalinger fra civilsamfundet, f.eks. fra Den Europæiske Union for Borgernes Rettigheder og Det Europæiske Partnerskab for Demokrati ⁽²⁴⁾.

3.2.1. Specifikke afhjælpende foranstaltninger

27. Navnlig bør afbødende foranstaltninger, der har til formål at imødegå systemiske risici for valgprocesser, omfatte foranstaltninger på følgende områder:
- a) **Adgang til officielle oplysninger om valgprocessen.** For at forbedre valgdeltagelsen og forhindre spredning af misinformation, desinformation og udenlandsk informationsmanipulation og indblanding om selve valgprocessen er bedste praksis for udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner at lette adgangen til officielle oplysninger om valgprocessen, herunder oplysninger om, hvordan og hvor man skal stemme, baseret på officielle oplysninger fra valgmyndighederne i de berørte medlemsstater. Sådanne oplysninger kan f.eks. gives ved hjælp af informationspaneler, bannere, pop-ups, søgeinterventioner, links til valgmyndighedernes websteder, specifikke faneblade med valginformation eller en særlig del af platformen. Ved udformningen og gennemførelsen af sådanne afbødende foranstaltninger anbefaler Kommissionen, at udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner tager hensyn til principper såsom inklusion og tilgængelighed.
 - b) **Initiativer vedrørende mediekendskab.** Bedste praksis for udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner er at samarbejde om, gennemføre, investere og engagere sig i mediekendskabsinitiativer og -kampagner med fokus på valg for at fremme kritisk tænkning og forbedre brugernes færdigheder med hensyn til at genkende desinformation og manipulationsteknikker, også i forbindelse med generativ kunstig intelligens. Det kan gøres ved hjælp af følgende:
 - i. Samarbejde med **lokale mediekendskabsorganisationer** samt relevante sammenslutninger, grupper og netværk, økonomisk støtte, deling og integrering af valgrelaterede initiativer og kampagner på platformen, herunder ved at udvikle fælles initiativer. Lokale mediekendskabsorganisationer udgør en værdifuld ressource med hensyn til viden om lokale sammenhænge og målgrupper. Kommissionen anbefaler, at netværket af EDMO og dets knudepunkter og Kommissionens ekspertgruppe om mediekendskab anvendes til at finde de relevante organisationer på medlemsstatsniveau.

⁽²²⁾ Democracy By Design — Accountable Tech.

⁽²³⁾ Elections Program — Integrity Institute.

⁽²⁴⁾ DSA: New Risk Assessments To Protect Civic Discourse and Electoral Processes liberties.eu.

- ii. Udvikling og anvendelse af **forebyggende foranstaltninger**, der på forhånd opbygger modstandsdygtighed over for mulige og forventede desinformationsnarrativer og manipulationsteknikker ved at informere og forberede brugerne. Sådanne foranstaltninger bør tage hensyn til den specifikke lokale kontekst, hvor de gennemføres, og bør suppleres med andre foranstaltninger, der giver pålidelige oplysninger til brugerne. Forebyggende foranstaltninger kan antage forskellige former, herunder f.eks. "gamificerede" indgreb såsom deltagelse i onlinespil om generering af desinformation, som tilskynder til en kritisk refleksion over de taktikker, der anvendes til at udøve påvirkning ⁽²⁵⁾, video eller andre typer indhold ⁽²⁶⁾, og de bør om muligt implementeres i appen for at lette adgangen.
 - iii. Ved udformningen af mediekendskabskampagner anbefales det, at udbydere af meget store onlineplatforme eller meget store onlinesøgemaskiner tager hensyn til specifikke narrativer samt taktikker, teknikker og procedurer, der bidrager til de systemiske risici, der sandsynligvis vil opstå før, under og efter et valg, i overensstemmelse med tilgangen med tilpasning af afbødende foranstaltninger til den **relevante nationale kontekst og målgrupper**.
- c) **Foranstaltninger til at give brugere flere kontekstuelle oplysninger** om det indhold og de konti, de interagerer med. Af eksempler kan nævnes:
- i. **Faktatjekningsmærker** til identificeret desinformation og indhold relateret til udenlandsk informationsmanipulation og indblanding, der stilles til rådighed af uafhængige faktatjekkere og faktatjekteams i uafhængige medieorganisationer. Faktatjekningsdækningen bør omfatte hele EU og alle dets sprog, bl.a. ved at styrke samarbejdet med lokale faktatjekkere i valgperioder, integrere og fremvise valgrelateret faktatjekindhold samt anvende mekanismer, der kan bidrage til at øge indvirkningen af disse på målgrupperne. Faktatjekningsmærker bør være tilgængelige og skrevet i et letforståeligt sprog.
 - ii. **Opfordringer og tilskyndelser** til brugerne om at læse indholdet og vurdere dets nøjagtighed og kilde, før de deler det.
 - iii. Klare, synlige og ikke-vildledende **angivelser af officielle konti** samt konti, der giver autoritative oplysninger om valgprocessen, såsom valgmyndighedernes konti, herunder grundlaget for en sådan verifikation. De kriterier, der fører til en "officiel" mærkning for en konto, bør gøres lettilgængelige og foreligge i et letforståeligt sprog for at forhindre, at sådanne angivelser giver troværdighed til konti, der efterligner officielle konti, såsom valgmyndighedernes konti.
 - iv. Klar, synlig og ikke-vildledende **mærkning af konti**, der kontrolleres af medlemsstater, tredjelande og enheder, der kontrolleres eller finansieres af enheder, der kontrolleres af tredjelande.
 - v. **Værktøjer og oplysninger, der skal hjælpe brugerne med at vurdere informationskildernes pålidelighed**, f.eks. tillidsmærker med fokus på kildens integritet baseret på gennemsigtige metoder og udviklet af uafhængige tredjeparter.
 - vi. **Andre værktøjer til vurdering af det digitale indholds herkomst**, redigeringshistorik, ægthed eller nøjagtighed. Disse hjælper brugerne med at kontrollere ægtheden eller identificere oprindelsen eller kilden til indhold i forbindelse med valg.
 - vii. Indførsel af effektive interne foranstaltninger til **bekæmpelse af misbrug** af ovennævnte procedurer og værktøjer, navnlig misbrug af verifikationsprocessen for mærkede konti og mærket indhold.

⁽²⁵⁾ Traberg, C. S., Roozenbeek, J., og van der Linden, S. (2022). Psychological Inoculation against Misinformation: Current Evidence and Future Directions. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 700(1), 136-151. <https://doi.org/10.1177/00027162221087936>.

⁽²⁶⁾ Jon Roozenbeek *et al.*, Psychological inoculation improves resilience against misinformation on social media. *Sci. Adv.* 8, eabo6254 (2022). DOI:10.1126/sciadv.abo6254.

- d) **Anbefalingssystemer** kan spille en væsentlig rolle i udformningen af informationslandskabet og den offentlige mening, jf. betragtning 70, 84, 88 og 94 samt artikel 34, stk. 2, i forordning (EU) 2022/2065. For at mindske den risiko, som sådanne systemer kan udgøre i forbindelse med valgprocesser, bør udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner overveje:
- i. at sikre, at anbefalingssystemer udformes og tilpasses på en måde, der giver brugerne meningsfulde valgmuligheder og kontrol over deres feeds under behørig hensyntagen til mediernes diversitet og pluralisme
 - ii. at indføre foranstaltninger til at mindske betydningen af desinformation i forbindelse med valg baseret på klare og gennemsigtige metoder, f.eks. vedrørende vildledende indhold, der er blevet faktatjekket som værende falsk eller stammer fra konti, der gentagne gange er blevet afsløret i at sprede desinformation
 - iii. at træffe foranstaltninger til at begrænse forstærkningen af vildledende, falsk eller misvisende indhold genereret af kunstig intelligens i forbindelse med valg gennem deres anbefalingssystemer
 - iv. regelmæssigt at vurdere anbefalingssystemernes resultater og virkninger og håndtere eventuelle nye risici eller spørgsmål i forbindelse med valgprocesser, herunder ved at ajourføre og forbedre politikker, praksis og algoritmer
 - v. at indføre foranstaltninger til at skabe gennemsigtighed vedrørende udformningen og funktionen af anbefalingssystemer, navnlig i forbindelse med de data og oplysninger, der anvendes til at udforme systemer, der fremmer mediepluralisme og mangfoldighed af indhold, for at lette tredjepartskontrol og -forskning
 - vi. samarbejde med eksterne parter om at gennemføre ondsindede test og red team-øvelser om disse systemer for at identificere potentielle risici såsom risici som følge af fordomme, modtagelighed over for manipulation eller forstærkning af misinformation, desinformation, udenlandsk informationsmanipulation og indblanding eller andet skadeligt indhold.
- e) **Politisk reklame.** Udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner rådes til at forberede anvendelsen af forordning (EU) 2024/900 om gennemsigtighed og målretning i forbindelse med politisk reklame ("forordningen om politisk reklame") og til at være særligt opmærksomme på at overveje bestemmelsen om ikkeforskelssbehandling (artikel 5, stk. 1), som træder i kraft 20 dage efter forordningens offentliggørelse den 20. marts 2024 ⁽²⁷⁾. Alle udbydere af onlineplatforme er ansvarlige for at sikre, at denne bestemmelse overholdes. I denne forordning defineres politisk reklame som udarbejdelse, placering, promovering, udgivelse, levering eller udbredelse af budskaber fra, for eller på vegne af politiske aktører, medmindre de er af rent privat eller rent kommerciel karakter, eller budskaber som kan og har til formål at påvirke stemmeadfærden eller resultatet af et valg, en folkeafstemning eller en lovgivningsproces på EU-plan eller nationalt, regionalt eller lokalt plan. Udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner opfordres til at tage hensyn til definitionerne i forordningen, når de anvender disse retningslinjer. Hvis en udbyder af en meget stor onlineplatform eller en meget stor onlinesøgemaskine giver mulighed for at placere politiske reklamer på sin tjeneste, anbefaler Kommissionen, at disse, når de overholder forpligtelserne i artikel 26 i forordning (EU) 2022/2065 og i overensstemmelse med den kommende forordning om gennemsigtighed og målretning i forbindelse med politisk reklame, **mærkes på en klar, fremtrædende og utvetydig måde** og i realtid for at give brugerne mulighed for at forstå, at det viste indhold indeholder politisk reklame. Desuden bør de anvendte mærker forblive på plads, når de deles af brugere på samme platform. Kommissionen anbefaler også, at udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner tilpasser deres politikker til forordningen om politisk reklame, inden den træder i kraft og dermed supplerer de retlige forpligtelser, der følger af artikel 26 og 39 i forordning (EU) 2022/2065, navnlig på følgende områder:

⁽²⁷⁾ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=OJ:L_202400900&pk_campaign=todays_OJ&pk_source=EURLEX&pk_medium=X&pk_keyword=transparency_of_political_advertising&pk_content=regulation&pk_cid=EURLEX_todaysOJ. Artikel 3 og artikel 5, stk. 1, træder i kraft ved ikrafttrædelsen den 9. april 2024. Resten af forordningen træder i kraft den 9. oktober 2025.

- i. De skal give brugerne **oplysninger** om de politiske annoncer, de ser — f.eks. **sponsorens identitet** og, hvor det er relevant, den enhed, der i sidste ende kontrollerer sponsoren, samt den periode, i hvilken den politiske reklame påtænkes udgivet, leveret og udbredt, de **samlede beløb og den samlede værdi** af andre ydelser modtaget af udbydere af politiske reklametjenester samt meningsfulde oplysninger om de vigtigste parametre, der anvendes til at finde den modtager, som reklamen præsenteres for.
 - ii. De skal opretholde et offentligt tilgængeligt og søgbart **register over politiske annoncer**, der ajourføres så tæt som muligt på realtid. Dette skal som minimum omfatte det samlede antal modtagere af tjenesten og, hvor det er relevant, det samlede antal modtagere opdelt efter medlemsstat for den eller de grupper af modtagere, som reklamen specifikt er rettet mod, jf. artikel 39 i forordning (EU) 2022/2065, og det kan også omfatte f.eks. de samlede beløb og den samlede værdi af andre ydelser, som udbyderne har modtaget, antallet af visninger og de geografiske områder, hvor annoncen blev præsenteret.
 - iii. Hvis de ikke tillader politisk reklame på deres tjenester, skal de have indført effektive **verifikations-systemer** og træffe de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at afgørelsen håndhæves korrekt.
 - iv. De skal sikre, at der er indført passende politikker og systemer til at **forhindre misbrug af reklamesystemer** til udbredelse af vildledende oplysninger, desinformation og udenlandsk informationsmanipulation og indblanding med hensyn til valgprocesser, herunder vildledende generativt AI-indhold.
- f) **Influencere** kan have en betydelig indvirkning på de valgrelaterede valg, som modtagerne af tjenesten træffer, da de i stigende grad er involveret i at fremme den politiske debat online. I denne forbindelse, og for at øge gennemsigtigheden, bør udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner:
- i. tilvejebringe en funktion, der gør det muligt for influencere at erklære, om det indhold, de leverer, er eller indeholder politisk reklame, herunder sponsorens identitet og, hvor det er relevant, den enhed, der i sidste ende kontrollerer sponsoren, den periode, i hvilken den politiske reklame påtænkes udgivet, leveret eller udbredt, de samlede beløb og den samlede værdi af andre ydelser modtaget af udbydere af politiske reklametjenester, visningsperioden samt meningsfulde oplysninger om de vigtigste parametre, der anvendes til at bestemme, hvilke modtagere reklamen præsenteres for
 - ii. sikre, at andre modtagere af tjenesten på en klar, fremtrædende og utvetydig måde og i realtid, herunder gennem tydelig mærkning, kan identificere, at det leverede indhold er eller indeholder politisk reklame som beskrevet i influencerens erklæring.
- g) **Demonetarisering af desinformationsindhold.** Kommissionen anbefaler, at udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner har indført målrettede politikker og systemer for at sikre, at placering af reklamer ikke giver økonomiske incitamenter til udbredelse af desinformation og udenlandsk informationsmanipulation og indblanding med hensyn til valgprocesser og hadefuldt, (voldeligt) ekstremistisk eller radikalt indhold, der kan påvirke enkeltpersoners valgrelaterede beslutninger.
- h) **Tjenesternes integritet.** Udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner bør indføre passende procedurer for at sikre rettidig og effektiv opdagelse og afbrydelse af manipulation af tjenesten, når de har identificeret dette som en relevant systemisk risiko, under hensyntagen til den bedst tilgængelige dokumentation. De kan f.eks. i deres vilkår og betingelser medtage specifikke regler mod oprettelse af uautentiske konti eller botnet (som kan omfatte automatiserede, delvist automatiserede eller ikke-automatiserede konti) eller vildledende brug af en tjeneste.
- i. Kommissionen anbefaler, at udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner udvikler og håndhæver deres regler for at forhindre bedrag gennem efterligning af kandidater, anvendelse af vildledende manipulerede medier, brug af falske engagementer, uigennemsigtige betalte meddelelser eller uigennemsigtig promovning af influencere samt koordinering af uautentisk indholdsskabelse eller adfærd.
 - ii. Kommissionen anbefaler samarbejde mellem de relevante teams hos forskellige udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner for at identificere fælles trusler og bekæmpe desinformationskampagner på tværs af platforme, aktiviteter vedrørende udenlandsk informationsmanipulation og indblanding eller hadefulde, (voldelige) ekstremistiske eller radikaliserende aktiviteter, der kan påvirke enkeltpersoner i valgrelaterede beslutninger og migration af ondsindede aktører (se afsnit 3.4 om samarbejde med nationale myndigheder, uafhængige eksperter og civilsamfundsorganisationer).

28. I betragtning af udviklingen i forståelsen af systemiske risici for valgprocesser bør afbødende foranstaltninger knyttes til streng og kritisk analyse, test og gennemgang af deres tilsigtede og potentielt utilsigtede virkninger. Effektive afbødende foranstaltninger bør derfor baseres på den bedste tilgængelige information og videnskabelige viden. Kommissionen anbefaler, at udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner proaktivt udformer, evaluerer og optimerer begrebsmæssigt gyldige resultatparametre for effektiviteten af afbødende foranstaltninger, f.eks. via A/B-test af funktioner og designvalg. Disse resultatparametre bør analyseres som en del af udbydernes risikostyringsramme og fastsættes med henblik på at måle de relevante afbødende foranstaltningers succes under et bestemt valg. Disse parametre bør være specifikke, målbare, opnåelige, relevante og tidsbestemte, og de bør være både kvalitative og kvantitative.

3.2.2 Tredjeparters kontrol, forskning og dataadgang

29. **Tredjeparters kontrol og forskning** i afbødende foranstaltninger er vigtige for at hjælpe udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner med at sikre, at de foranstaltninger, de indfører, er effektive og respekterer de grundlæggende rettigheder og de demokratiske principper. Stabil og pålidelig dataadgang for tredjeparters kontrol er af allerstørste betydning i valgperioder for at sikre gennemsigtighed, fremme indsigt og bidrage til den videre udvikling af risikobegrænsende foranstaltninger i forbindelse med valg. Ud over deres retlige forpligtelser i henhold til artikel 40 i forordning (EU) 2022/2065 anbefaler Kommissionen, at udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner giver gratis adgang for relevante tredjeparter til data for at undersøge risici i forbindelse med valgprocesser, herunder om nødvendigt dem, der ikke er tilgængelige på grænsefladen for meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner. Generelt anbefales ad hoc-samarbejdsaktiviteter med henblik på at udforme og om nødvendigt hurtigt tilpasse deres risikobegrænsende foranstaltninger i forbindelse med valgprocesser. I overensstemmelse med dokumenteret bedste praksis kan forskellige foranstaltninger overvejes med henblik på at deltage i sådanne aktiviteter med tredjeparter.
30. Ud over de værktøjer og andre adgangspolitikker, der er indført for at overholde artikel 40, stk. 12, i forordning (EU) 2022/2065, kan disse foranstaltninger omfatte yderligere og skræddersyede værktøjer eller funktioner, herunder dem, der er nødvendige for at studere og undersøge AI-modeller, visuelle dashboards, tilføjelse af yderligere datapunkter til eksisterende værktøjer eller levering af specifikke datasæt. Adgangen til sådanne værktøjer eller funktioner kan udvides til at omfatte en bredere vifte af tredjeparter ud over de berettigede forskere i henhold til artikel 40 i forordning (EU) 2022/2065.
31. Inden for politisk reklame anbefaler Kommissionen, at relevante udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner sikrer, at de værktøjer og applikationsprogrammeringsgrænseflader (API'er), der muliggør forskning i deres politiske reklamedatabaser ⁽²⁸⁾, er egnede til formålet og giver mulighed for meningsfuld forskning i desinformation, udenlandsk informationsmanipulation og indblanding og hadefuldt, (voldeligt) ekstremistisk eller radikaliserende indhold, der udbredes for at påvirke enkeltpersoner i deres beslutninger i forbindelse med valg, herunder valg til Europa-Parlamentet, i overensstemmelse med kravene i EU-retten, herunder om beskyttelse af personoplysninger. Dette bør omfatte et sæt minimumsfunktioner og søgekriterier, der gør det muligt for brugere og forskere at foretage skræddersyede søgninger efter data så tæt på realtid som muligt i valgperioden (f.eks. søgninger pr. annoncør eller kandidat, valg, geografisk område eller land, sprog).
32. Ud over de rapporter, der er omhandlet i artikel 42, stk. 4, i forordning (EU) 2022/2065, anbefaler Kommissionen, at udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner er så **gennemsigtige** som muligt over for offentligheden med hensyn til udformningen, funktionen og gennemførelsen af afbødende foranstaltninger i forbindelse med valgprocesser for at give mulighed for offentlig kontrol, hvilket igen kan påvirke udformningen af effektive afbødende foranstaltninger. I valgperioder er det særlig vigtigt, at udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner viser, at beslutninger om indholdsmoderation ikke påvirker kandidaternes ligestilling eller i uforholdsmæssig grad favoriserer eller fremmer stemmer, der repræsenterer visse (polariserede) synspunkter.

⁽²⁸⁾ Se anbefalingen i afsnit 3.2.1. e) om, at udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner tilpasser deres politikker til forordningen om politisk reklame, inden den træder i kraft.

3.2.3. Grundlæggende rettigheder

33. Risikobegrænsende foranstaltninger, der træffes i overensstemmelse med artikel 35 i forordning (EU) 2022/2065, bør træffes under behørig hensyntagen til beskyttelsen af de **grundlæggende rettigheder**, der er nedfældet i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, navnlig retten til ytrings- og informationsfrihed, herunder mediefrihed og -pluralisme. I overensstemmelse med betragtning 47 i nævnte forordning bør udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner tage behørigt hensyn til relevante internationale menneskerettighedsstandarder såsom FN's vejledende principper om erhvervslivet og menneskerettigheder. Relevante uafhængige rapporter ⁽²⁹⁾ kan også tages i betragtning ved udformningen og håndhævelsen af afbødende foranstaltninger.
34. I forbindelse med afbødning af systemiske risici for valgintegriteten anbefaler Kommissionen, at der også tages behørigt hensyn til virkningen af foranstaltninger til bekæmpelse af ulovligt indhold såsom offentlig tilskyndelse til vold og had, i det omfang et sådant ulovligt indhold kan hæmme eller bringe stemmer til tavshed i den demokratiske debat, og navnlig stemmer, der repræsenterer sårbare grupper eller mindretal. F.eks. kan former for racisme eller kønsbestemt desinformation og kønsbaseret vold online, herunder i forbindelse med voldelig ekstremistisk eller terrorrelateret ideologi eller udenlandsk informationsmanipulation og indblanding rettet mod LGBTIQ+-samfundet ⁽³⁰⁾, undergrave åben, demokratisk dialog og debat og yderligere øge den sociale splittelse og polarisering. I den forbindelse kan adfærdskodeksen for bekæmpelse af ulovlig hadeful tale på internettet anvendes som inspiration, når det overvejes at træffe passende foranstaltninger.
35. Ud over inddragelsen af relevante aktører i risikovurderingen, jf. betragtning 90 i forordning (EU) 2022/2065, anbefaler Kommissionen, at udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner stiller de konsekvensanalyser vedrørende grundlæggende rettigheder, der er foretaget som led i risikovurderingerne, til rådighed for civilsamfundsorganisationer, navnlig civilsamfundsorganisationer, der er blevet hørt i denne proces, så snart de er afsluttet, dvs. muligvis tidligere end krævet i henhold til artikel 42, stk. 4, i nævnte forordning. Dette kunne give plads til en konstruktiv åben dialog om mulig god praksis og potentielle forbedringer.

3.3. Afbødende foranstaltninger i forbindelse med generativ kunstig intelligens

36. Den seneste teknologiske udvikling inden for generativ kunstig intelligens har muliggjort skabelse og udbredt anvendelse af systemer med kunstig intelligens, der kan generere tekst, billeder, videoer eller andet syntetisk indhold. Selv om en sådan udvikling kan give mange nye muligheder, kan den føre til specifikke systemiske risici i forbindelse med valg. Generativ kunstig intelligens kan navnlig misbruges til at vildlede vælgere eller manipulere valgprocesser ved at skabe og udbrede uautentisk, partisk og vildledende syntetisk indhold (herunder tekst, lyd, stillbilleder og video) vedrørende politiske aktører, falsk afbildning af begivenheder, valgbehandlinger, sammenhænge eller narrativer. Systemer med generativ kunstig intelligens kan også frembringe ukorrekte, usammenhængende eller fabrikerede oplysninger, såkaldte "hallucinationer", der giver et forkert billede af virkeligheden, og som potentielt kan vildlede vælgerne.
37. I henhold til artikel 35, stk. 1, i forordning (EU) 2022/2065 bør udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner vurdere systemiske risici i forbindelse med valg såsom dem, der er nævnt ovenfor, og indføre rimelige, forholdsmæssige og effektive afbødende foranstaltninger, der er skræddersyet til risici i forbindelse med både skabelse og formidling af generativt AI-indhold, afhængig af arten af deres tjeneste. Bedste praksis, der kan danne grundlag for de relevante risikobegrænsende foranstaltninger, kan allerede nu hentes fra retsaken om kunstig intelligens og AI-pagten. Særligt relevante i denne forbindelse er de forpligtelser, der er fastsat i retsaken om kunstig intelligens, for udbydere af AI-modeller til generelle formål, herunder generativ kunstig intelligens, krav om mærkning af "deepfakes" og krav til udbydere af generative AI-systemer om at anvende de mest avancerede tekniske

⁽²⁹⁾ Som eksempler kan nævnes Access Now og European Center for Not-for-Profit Law policy paper "Towards relevant fundamental rights impact Assessment under the DSA", Danmarks Institut for Menneskerettigheder, Guidance on Human Rights Impact Assessment of Digital Activities, Julian Jaurisch, Josefine Bahro, Asha Allen, Claire Pershan og Katarzyna Szymielewicz, DSA risk mitigation: Current Practices, ideas and open questions.

⁽³⁰⁾ FIMI targeting LGBTIQ+ people: Well-informed analysis to protect human rights and diversity | EEAS (europa.eu).

løsninger for at sikre, at indhold, der genereres ved hjælp af generativ kunstig intelligens, mærkes i et maskinlæsbart format og kan spores som sådan, hvilket vil gøre det muligt for udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner at opdage dette indhold. Kommissionen anbefaler, at udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner tilpasser deres politikker til retsaktens om kunstig intelligens, inden den træder i kraft, i overensstemmelse med AI-pagten.

38. Afbødende foranstaltninger i forbindelse med generativ kunstig intelligens bør anvendes af udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner, i det omfang de er teknisk gennemførlige, under særlig hensyntagen til sådanne foranstaltningers indvirkning på de grundlæggende rettigheder, der er beskyttet i henhold til chartret. Kommissionen anbefaler også tværfagligt samarbejde for yderligere at udvikle effektive afbødende foranstaltninger for generativ kunstig intelligens inden for rammerne af adfærdskodekser for AI-modeller til generelle formål og gennemsigtighed af AI-genereret indhold, der skal udvikles i henhold til retsaktens om kunstig intelligens.
39. I forlængelse af de specifikke faktiske eller forudsigelige risici for valgprocesser anbefaler Kommissionen, at udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner, hvis tjenester kan anvendes til at skabe vildledende, partisk, falskt eller misvisende generativt AI-indhold, har indført følgende risikobegrænsende foranstaltninger, i det omfang det er teknisk muligt og i overensstemmelse med det aktuelle tekniske niveau:
- a) De skal sikre, at generativt AI-indhold og andre typer syntetiske og manipulerede medier kan spores — navnlig ved at anvende tilstrækkeligt pålidelige, interoperable, effektive og robuste teknikker og metoder såsom **vandmærker**, metadataidentifikation, kryptografiske metoder til dokumentation af indholds herkomst og ægthed, logningsmetoder, fingeraftryk eller andre teknikker, alt efter hvad der er relevant, under hensyntagen til eksisterende standarder. Dette er særlig vigtigt for enhver form for generativt AI-indhold vedrørende kandidater, politikere eller politiske partier. Vandmærker og metadata kan også anvendes på indhold, der er baseret på oprindeligt autentiske optagelser (såsom videoer, billeder eller lyd), som efterfølgende er blevet ændret ved brug af generativ kunstig intelligens
 - b) De skal gøre en indsats for at sikre, at **oplysninger**, der genereres af AI-systemer, **så vidt muligt er baseret på pålidelige kilder** i forbindelse med valg, såsom officielle oplysninger fra relevante valgmyndigheder, og at alle citater eller henvisninger fra systemet til eksterne kilder er nøjagtige og ikke giver et forkert billede af det nævnte indhold, hvilket begrænser virkningerne af "hallucinationer"
 - c) De skal advare brugerne om potentielle fejl i indhold, der er skabt af generative AI-systemer, og foreslå, at de konsulterer autoritative kilder for at kontrollere rigtigheden af sådanne oplysninger, samt indføre sikkerhedsforanstaltninger for at forhindre, at der skabes falsk indhold, der kan have et stærkt potentiale til at påvirke brugernes adfærd
 - d) De skal gennemføre og dokumentere **red teaming**-øvelser og test med særligt fokus på valgprocesser med både interne teams og eksterne eksperter, inden generative AI-systemer frigives til offentligheden, og når det gøres, skal de følge en trinvis frigivelsestilgang for bedre at kontrollere utilsigtede konsekvenser
 - e) De skal fastsætte passende resultatparametre, herunder for sikkerhed og faktisk nøjagtighed i svarene på spørgsmål om valgindhold, og løbende **overvåge generative AI-systemers præstationer** og træffe passende foranstaltninger, når det er nødvendigt
 - f) De skal integrere sikkerhedsforanstaltninger i generative AI-systemer, der øger deres **sikkerhed**, såsom prompt-klassifikatorer, indholdsmoderation og andre filtre, for at opdage og forebygge opfordringer, der er i strid med tjenestevilkårene for udbyderen af en meget stor onlineplatform eller en meget stor onlinesøgemaskine vedrørende valgprocesser. De skal træffe andre passende foranstaltninger, der har til formål at forhindre misbrug af det generative AI-system til ulovlige, manipulerende og desinformationsmæssige formål i forbindelse med valgprocesser
 - g) For tekstindhold skal de om muligt navnlig i de genererede output angive de **konkrete kilder til de oplysninger, der anvendes** som inputdata, eller anføre andre midler, der gør det muligt for brugerne at kontrollere pålideligheden og yderligere kontekstualisere oplysningerne.
40. I forlængelse af de specifikke faktiske eller forudsigelige risici for valgprocesser anbefaler Kommissionen, at udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner, hvis tjenester kan anvendes til at formidle vildledende, falskt eller misvisende generativt AI-indhold, overvejer følgende risikobegrænsende foranstaltninger, i det omfang det er teknisk muligt i henhold til det aktuelle tekniske niveau:

- a) Udbydere skal tilpasse deres **vilkår og betingelser** og sikre deres håndhævelse for i væsentlig grad at mindske rækkevidden og virkningen af generativt AI-indhold, der skildrer desinformation eller misinformation om valgprocessen, såsom uregelmæssigheder i forbindelse med valg.
- i. Kommissionen anbefaler, at udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner giver klare offentlige oplysninger om, hvilke interne processer og afbødende foranstaltninger der er indført for at håndhæve disse politikker, såsom mærkning, nedgradering eller fjernelse
- ii. Kommissionen anbefaler, at udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner samarbejder og udveksler oplysninger om sådant vildledende indhold med faktatjekkere for at sikre, at risikoen for forstærkning på andre platforme minimeres.
- b) Udbydere skal **tydeligt mærke** eller på anden vis ved hjælp af fremtrædende markeringer gøre det muligt at skelne mellem syntetiske eller manipulerede billeder, lyd eller videoer, der i væsentlig grad ligner eksisterende personer, genstande, steder, enheder eller begivenheder, eller som gengiver begivenheder, der ikke har fundet sted, som virkelige, eller som fejlagtigt får en person til at tro, at de er autentiske eller sandfærdige (dvs. **deepfakes**).
- i. Kommissionen anbefaler, at udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner forsyner brugerne med standardgrænseflader og brugervenlige grænseflader og værktøjer til at tilføje mærker til AI-genereret indhold
- ii. Ved mærkning af generativt AI-indhold anbefaler Kommissionen, at udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner anvender effektive mærker, der let genkendes af brugerne, idet der tages hensyn til aspekter såsom grafik, placering og timing, idet der trækkes på videnskabelig forskning i mærkers effektivitet ⁽³¹⁾. Udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner bør også teste effektiviteten af sådanne mærker, inden de frigives, og tilpasse og forbedre dem på grundlag af feedback og erfaringer
- iii. Kommissionen anbefaler, at udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner sikrer, at det mærkede generative AI-indhold bevarer sit mærke, når det deles af andre brugere på platformen.
- c) Kommissionen anbefaler, at udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner tilpasser deres reklamesystemer, f.eks. ved at give annoncører mulighed for klart at mærke indhold, der er skabt med **generativ kunstig intelligens, i reklamer** eller promoverede opslag og i deres reklamepolitik kræve, at dette mærke anvendes, når reklamen indeholder generativt AI-indhold.
- d) For at håndhæve disse politikker bør udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner tilpasse deres **indholdsmoderingsprocesser og algoritmiske systemer** på en sådan måde, at de registrerer AI-genereret eller manipuleret indhold ved hjælp af vandmærker, metadataidentifikation, kryptografiske metoder til dokumentation af indholds herkomst og ægthed, logningsmetoder, fingeraftryk eller andre teknikker.
- i. I denne forbindelse bør udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner samarbejde med udbydere af generative AI-systemer og følge de mest avancerede foranstaltninger for at sikre, at sådanne vandmærker, metadataidentifikationer, kryptografiske metoder til dokumentation af indholds herkomst og ægthed, logningsmetoder, fingeraftryk eller andre teknikker spores på en pålidelig og effektiv måde. De anbefales også at støtte nye teknologiske innovationer for at forbedre effektiviteten og interoperabiliteten af sådanne værktøjer.
- e) De **mediekendskabsforanstaltninger**, der er nævnt i afsnit 2, bør også fokusere på generative AI-systemer, f.eks. for at forklare, hvordan teknologien fungerer, og hvordan den kan misbruges.
41. I henhold til artikel 35, stk. 1, i forordning (EU) 2022/2065 bør udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner, der håndterer lovlige, men skadelige former for generativt AI-indhold, der kan påvirke vælgeres adfærd, tage særligt hensyn til den indvirkning, deres politikker og foranstaltninger kan have på de grundlæggende rettigheder, navnlig ytringsfriheden, herunder politisk ytringsfrihed, parodi og satire. En sådan konsekvensanalyse vedrørende grundlæggende rettigheder er navnlig påkrævet, når der udarbejdes politikker for, hvilken type vildledende generativt AI-indhold en udbyder af en meget stor onlineplatform eller en meget stor onlinesøgemaskine ikke tillader på sin tjeneste og vil fjerne fra den.

⁽³¹⁾ Se f.eks. Tom Dobber, Sanne Kruijkemeier, Fabio Votta, Natali Helberger og Ellen P. Goodman (2023) The effect of traffic light veracity labels on perceptions of political advertising source and message credibility on social media, Journal of Information Technology & Politics.

42. Da AI-genereret indhold indebærer specifikke risici, bør det underkastes øget kontrol, også gennem udvikling af ad hoc-værktøjer og -teknologier, f.eks. for at udføre forskning med henblik på at identificere og forstå specifikke risici i forbindelse med valgprocesser. Udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner opfordres til at overveje at oprette særlige værktøjer, så forskere kan få adgang til og specifikt identificere og analysere AI-genereret indhold.

3.4. Samarbejde med nationale myndigheder, uafhængige eksperter og civilsamfundsorganisationer

43. Bidrag til beskyttelse af et bestemt valgs integritet kan ikke ske uden kendskab til den specifikke nationale, juridiske, samfundsmæssige og politiske kontekst samt rettidige reaktioner på udviklinger i realtid, der påvirker de risici, der opstår i forbindelse med meget store onlineplatforme eller meget store onlinesøgemaskiner. Procedurer og organisatoriske strukturer for valg varierer fra medlemsstat til medlemsstat og endda fra det ene valg til det andet. Udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner bør være opmærksomme på den gældende nationale valgforvaltningsstruktur for det pågældende valg og de forskellige myndigheders rolle. Ved at opnå en god forståelse af specifikke nationale procedurer såsom afgrænsningen af valgkampagneperioderne, tidspunktet for den officielle udpegelse af valgkandidater og spærretid ved valg kan udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner udforme risikobegrænsende foranstaltninger under hensyntagen til de specifikke aspekter i den relevante medlemsstat.
44. Med henblik herpå anbefaler Kommissionen, at udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner regelmæssigt og om nødvendigt hurtigst muligt udveksler oplysninger med og har kontaktpunkter til kompetente nationale og europæiske myndigheder, der involverer koordinatoren for digitale tjenester i deres medlemsstat og, hvor det er relevant, kompetente regionale og lokale myndigheder for at lette udvekslingen af oplysninger, samt Kommissionen, hvor det er relevant.
45. Målet for sådanne interaktioner mellem udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner og kompetente nationale myndigheder bør begrænses til at udveksle oplysninger, der kan danne grundlag for risikovurderinger og afbødende foranstaltninger vedrørende valgprocesser, eller som kan danne grundlag for de nationale myndigheders foranstaltninger, der henhører under deres kompetence til at beskytte valgprocessernes integritet. De relevante nationale myndigheder kan f.eks. give udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner officielle oplysninger om afstemningsprocessen, som kan integreres i deres tjenester, og, hvor det er muligt og hensigtsmæssigt, give dem oplysninger om mulige risici for valgprocessen, der kan danne grundlag for de afbødende foranstaltninger, som indføres af udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner. Til gengæld kan oplysninger om de risici, som udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner afbøder på deres tjenester, være relevante for de kompetente nationale myndigheders arbejde med at beskytte valgprocessernes integritet. I det omfang sådanne interaktioner ikke falder ind under anvendelsesområdet for rapporteringsforpligtelserne vedrørende gennemsigtighed i henhold til forordning (EU) 2022/2065, anbefaler Kommissionen, at de nationale myndigheder og udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner på gennemsigtig vis rapporterer om dem, f.eks. i offentlige dokumenter, hvor de nationale myndigheder evaluerer valgprocessen, eller i gennemsigtighedsrapportering, der følger af forordning (EU) 2022/2065.
46. Koordinatorerne for digitale tjenester, der i henhold til forordning (EU) 2022/2065 er udpeget i hver medlemsstat, kan fungere som kontaktpunkter for udbydere af meget store onlineplatforme eller meget store onlinesøgemaskiner, hvis det ikke er klart, hvilken national myndighed der er kompetent med hensyn til spørgsmål vedrørende risikoreduktion i forbindelse med valgprocesser. Da koordinatorene for digitale tjenester fungerer som det fælles kontaktpunkt med hensyn til alle spørgsmål vedrørende anvendelsen af forordning (EU) 2022/2065 i en medlemsstat, anbefaler Kommissionen, at koordinatorene for digitale tjenester inddrages i udvekslingen mellem udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner og kompetente nationale myndigheder om valgprocessen. Desuden henstiller Kommissionen til medlemsstaterne at styrke deres nationale valgnetværk⁽³²⁾ og lette deres samarbejde med relevante interessenter⁽³³⁾. Disse nationale valgnetværk kan også være et relevant kontaktpunkt for udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner.

⁽³²⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX%3A32018H0234>.

⁽³³⁾ Kommissionens henstilling (EU) 2023/2829 af 12. december 2023 om inkluderende og robuste valgprocesser i Unionen og en mere synlig europæisk dimension og en mere effektiv gennemførelse af valget til Europa-Parlamentet.

47. Sideløbende med samarbejdet med de nationale myndigheder anbefales det også, at udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner etablerer et stærkt samarbejde med relevante ikkestatslige aktører, da sådanne aktører spiller en central rolle med hensyn til at beskytte valgprocesser. Forud for valget kan udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner tilrettelægge møder og etablere kanaler for regelmæssig kommunikation med ikkestatslige aktører, der er aktive i valgprocesser, såsom akademikere, uafhængige eksperter, civilsamfundsorganisationer og repræsentanter for forskellige samfund, og opfordre dem til at dele deres uafhængige ekspertise, viden og observationer, der kan bidrage til at identificere risici, der kan kræve afbødende foranstaltninger og bidrage til udviklingen af sådanne afbødende foranstaltninger.
48. Etablering af kommunikationskanaler under valgkampagnen med ikkestatslige aktører, herunder kampagneorganisationer og valgobservatører, vil hjælpe udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner til bedre at forstå baggrunden for valget med henblik på at reagere hurtigt i nødsituationer, udforme og kalibrere risikobegrænsende foranstaltninger og bedre forstå, hvordan deres afbødende foranstaltninger fungerer i lokal sammenhæng. Arbejdsgruppen om valg af adfærdskodeksen — og dens system for hurtig reaktion — er et godt eksempel på et sådant eksisterende og aktivt multiinteressentforum, herunder NGO'er og faktatjekkere med vigtig valgspecifik erfaring. EDMO's valgtaskforce — der består af uafhængige faktatjekkere, akademikere og specialister i mediekendskab — samt EDMO-knudepunkterne i hele EU kan også give vigtige input i denne henseende.
49. Tilgængeligheden af pålidelige oplysninger fra pluralistiske kilder er afgørende for velfungerende demokratiske valgprocesser. Det berettiger ikke kun til beskyttelse mod ekstern kommerciel og politisk indblanding, men også mod potentiel forkert anvendelse af de interne processer for meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner som anerkendt i artikel 17 i den foreslåede europæiske retsakt om mediefrihed ⁽³⁴⁾. Journalister og medietjenesteudbydere spiller en afgørende rolle med hensyn til at indsamle, behandle og indberette oplysninger til offentligheden, en rolle, der er endnu mere kritisk i forbindelse med valg. Uafhængige nyhedsmedietjenesteudbydere og organisationer med veletablerede interne redaktionelle standarder og procedurer betragtes i vid udstrækning som pålidelige informationskilder. Udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner bør derfor samarbejde med uafhængige medieorganisationer, tilsynsmyndigheder, civilsamfundsorganisationer og græsrodsorganisationer, faktatjekkere, den akademiske verden og andre relevante interessenter om initiativer til at forbedre identifikationen af pålidelige oplysninger og brugernes adgang til pluralistisk nyhedsmedieindhold i forbindelse med valg fra pålidelige kilder.
50. I betragtning af den vigtige rolle, som sådanne organisationer spiller i vurderingen af oplysningers rigtighed, anbefaler Kommissionen, at udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner samarbejder med uafhængige faktatjekkende organisationer, der overholder høje standarder for metodologi, etik og gennemsigtighed, f.eks. ved at være medlem af European Fact-Checking Standards Network (EFCSN) og følge dets kodeks for standarder ⁽³⁵⁾. Kommissionen anbefaler, at et sådant samarbejde er gennemsigtigt. Nogle underskrivere af adfærdskodeksen om desinformation angiver f.eks. de faktatjekkende organisationer, som de har aftaler med.

3.5. I en valgperiode

51. I valgperioden, hvor der vil blive indført foranstaltninger og ressourcer, der er specifikke for afbødning af risici for valgprocessen, anbefaler Kommissionen, at udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner lægger særlig vægt på risikobegrænsende foranstaltninger, der mindsker virkningen af hændelser, der kan have en betydelig indvirkning på valgresultatet eller valgdeltagelsen.
52. Det handler bl.a. om at give brugerne adgang til pålidelige, rettidige og forståelige oplysninger fra officielle kilder om, hvordan de stemmer, samt om afstemningsprocessen eller foranstaltninger som dem, der er nævnt i afsnit 3.3, for at reducere den potentielle skade som følge af problematikker med stor indvirkning, såsom manipulerede billeder, stemmeoptagelser eller deepfakes, f.eks. af politiske aktører, der deltager i valg. Udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner bør også sikre, at de er i stand til at reagere hurtigt på manipulation af deres tjenester med henblik på at undergrave valgprocessen og forsøg på at anvende desinformation og informationsmanipulation til at undertrykke vælgerne.

⁽³⁴⁾ Vedtagne tekster — Europæisk retsakt om mediefrihed — onsdag den 13. marts 2024 (europa.eu).

⁽³⁵⁾ EFCSN | European Fact-Checking Standards Network Project — European Fact-Checking Standards Network Project.

53. Hændelser, der opstår på eller uden for platformen i en valgperiode, kan have hurtige og store konsekvenser for integriteten af valg eller den offentlige sikkerhed. Kommissionen anbefaler derfor, at udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner indfører en **intern mekanisme for reaktion på hændelser**, der også involverer den øverste ledelse, samt en kortlægning af de interessenter, der er involveret i organisationens reaktion på hændelsen. Denne procedure bør etableres, aftales og testes på forhånd, herunder gennem red teaming-øvelser, så den kan anvendes hurtigt. Denne procedure skal også være konsekvent, repeterbar og kontrollerbar og resultere i veldokumenterede beslutninger og resultater, således at udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner kan gennemgå deres reaktioner efter hændelser med stor indvirkning.
54. I betragtning af behovet for hurtig anvendelse af afbødende foranstaltninger anbefaler Kommissionen også, at udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner etablerer samarbejde og hurtig og effektiv udveksling af oplysninger på tværs af platforme og med relevante ikkestatslige aktører, der har viden og ekspertise, der er relevant for valg. Disse aktører kan omfatte interessenter fra civilsamfundsorganisationer, den akademiske verden og forskere, uafhængige medier og andre. I betragtning af, at ulovligt og/eller skadeligt indhold samt desinformation og udenlandsk informationsmanipulation og indblanding forekommer på tværs af platforme, er indbyrdes samarbejde mellem meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner om at dele relevante oplysninger samt disses samarbejde med mindre platforme og tjenester afgørende for effektivt at afbøde disse risici. Dette vil hjælpe udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner med at reagere hurtigere på nye problemer og hændelser, bedre forstå konteksten, tilpasse deres afbødende foranstaltninger og hjælpe dem med at vurdere effektiviteten af deres trufne foranstaltninger. Effektiviteten af dette samarbejde og denne udveksling af oplysninger er særlig afgørende på grund af sådanne begivenheders tidsfølsomme karakter. Det bør derfor omfatte reaktioner fra udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner og meningsfuld feedback til relevante involverede ikkestatslige aktører — inden for en rimelig tidsramme — der gør det muligt at vurdere effektiviteten og virkningen af dette samarbejde og denne udveksling.
55. Det system for hurtig reaktion, der skal oprettes af underskriverne af adfærdskodeksen om desinformation, er et godt eksempel på et sådant forum for samarbejde under valg, som bidrager til platformenes mekanismer til håndtering af hændelser. Udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner bør sammen med de andre underskrivere fastlægge de proceduremæssige rammer for samarbejde og koordinering mellem dem under valg, herunder en hurtig feedbackmekanisme med behov for hurtig, effektiv og passende opfølgning fra platformenes side.
56. Et andet eksempel på, hvordan arbejdet med reaktioner på udenlandsk informationsmanipulation og indblanding og desinformation skal tilrettelægges, kan findes i EU-Udenrigstjenestens anden rapport om trusler fra udenlandsk informationsmanipulation og indblanding ⁽³⁶⁾, som indeholder en "reaktionsramme", der effektivt forbinder analyser med evidensbaserede reaktioner, samtidig med at betydningen af samarbejde mellem forskellige interessenter fremhæves. Der kunne også hentes inspiration fra initiativer som f.eks. centret for informationsudveksling og analyse af udenlandsk informationsmanipulation og indblanding (FIMI-ISAC) ⁽³⁷⁾. FIMI-ISAC har til formål at fremme udvekslingen af oplysninger mellem alle interessenter om grundlæggende årsager, hændelser og trusler samt udveksling af erfaringer, viden og analyser.
57. En rettidig reaktion på hændelser er ofte afgørende. Kommissionen anbefaler, at udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner overvejer en "følg solen"-model, hvor kontorer rundt om i verden vil kunne dække alle tidszoner.
58. For at reagere rettidigt bør udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner integrere deres eventuelle samarbejde med valgmyndigheder og relevante ikkestatslige aktører i beredskabsmekanismer.

⁽³⁶⁾ EEAS-2nd-Report on FIMI Threats-January-2024_0.pdf (europa.eu).

⁽³⁷⁾ <https://fimi-isac.org/>.

3.6. Efter en valgperiode

59. Efter en valgperiode anbefaler Kommissionen, at udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner foretager en **gennemgang efter valget**, herunder en vurdering af effektiviteten af de risikobegrænsende foranstaltninger, der blev anvendt i den forbindelse, med henblik på om nødvendigt at tilpasse foranstaltningerne. Denne interne rapport bør indeholde en vurdering af, om de interne resultatparametre og andre vurderingskriterier blev opfyldt før, under og efter valget, samt en vurdering af indhøstede erfaringer og områder, hvor der kan ske forbedringer.
60. Kommissionen anbefaler, at udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner tager hensyn til specifikke bidrag fra uafhængige forskere, civilsamfundsorganisationer og uafhængige faktatjekkere vedrørende virkningen af afbødende foranstaltninger truffet af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner i forbindelse med gennemgangen af valget. Desuden kan udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner samarbejde med etablerede uafhængige valgobservatørgrupper, som kan give oplysninger om brugen og virkningen af deres tjenester i den forbindelse.
61. Rapporten efter valget bør navnlig indeholde oplysninger om gennemsnittet og fordelingen af reaktionstiden for overtrædelser af vilkår og betingelser, gennemsnittet og fordelingen af reaktionstiden for markeret indhold fra brugere og ikkestatslige aktører, gennemsnittet og fordelingen af rækkevidden og engagementet af indhold, der er reageret på, antallet af overtrædelser af visse politikker vedrørende valg, tilfælde af informationsmanipulation og rækkevidden af visse foranstaltninger såsom mediekendskabsinitiativer og autoritative initiativer. Kommissionen kan kræve sådanne rapporter på en fortrolig måde ⁽³⁸⁾.
62. Kommissionen anbefaler, at udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner offentliggør en offentlig udgave af sådanne dokumenter med en gennemgang efter valget. Denne udgave bør omfatte oplysninger om foranstaltninger truffet af udbyderen af meget store onlineplatforme eller meget store onlinesøgemaskiner og eventuelle hændelser, der måtte have fundet sted, samt oplysninger om samarbejde og informationsudveksling, der fandt sted med relevante ikkestatslige aktører i valgkampagneperioden. Dette bør omfatte nærmere oplysninger om de trufne foranstaltninger og om effektiviteten og rettidigheden af et sådant samarbejde. Dette har også til formål at indsamle offentlig feedback om, hvordan de indførte risikobegrænsende foranstaltninger kan forbedres, eller hvordan vellykkede foranstaltninger kan deles med andre udbydere. Som et yderligere eksempel på valgrelateret rapportering har underskriverne af adfærdskodeksen om desinformation udviklet en rapporteringsmodel, hvorigennem de vil rapportere forud for og efter valget om de trufne foranstaltninger samt relevante parametre for deres indvirkning.

3.7. Specifikke retningslinjer for valget til Europa-Parlamentet

63. Som anført i meddelelsen om pakken om forsvar af demokratiet ⁽³⁹⁾ vil det kommende valg til Europa-Parlamentet være en afgørende prøvesten for vores demokratiske processers modstandsdygtighed, også over for hybride trusler, herunder ikke kun desinformation og udenlandsk informationsmanipulation og indblanding, men også cyberangreb. I den forbindelse og på grund af deres unikke grænseoverskridende karakter anbefales det, at udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner indfører solide afbødende foranstaltninger i forbindelse med valget til Europa-Parlamentet, der finder sted fra den 6. til den 9. juni 2024.
64. Det betyder, at udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner anbefales at sikre, at der er **tilstrækkelige ressourcer** og risikobegrænsende foranstaltninger til rådighed, og at de **fordeles** på en måde, der står i et rimeligt forhold til risikovurderingerne, og omfatter adgang til relevant national ekspertise i hele EU — både på EU- og medlemsstatsplan.
65. Ved valg til Europa-Parlamentet findes der ingen forudbestemt kampagneperiode. Det betyder, at kampagnerne i forbindelse med disse valg i medlemsstaterne kan starte og afsluttes på forskellige tidspunkter. Udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner opfordres til at tage hensyn hertil, når de planlægger deres risikobegrænsende foranstaltninger i forbindelse med valg til Europa-Parlamentet, og til at samarbejde med medlemsstaterne om forberedelsen af sådanne valg.

⁽³⁸⁾ Artikel 84 i forordningen om digitale tjenester.

⁽³⁹⁾ COM(2023) 630 final. Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om forsvar af demokratiet.

66. Udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner bør også tage hensyn til den **unikke grænseoverskridende og europæiske dimension af disse valg**, når de tildeler passende risikobegrænsende ressourcer. Kampagnerne vil ikke kun være nationale, og debatten vil finde sted på tværs af grænserne. Ud over at etablere kontakt med de relevante nationale myndigheder anbefaler Kommissionen, at udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner etablerer kontakt med myndigheder på EU-plan inden valget. Europa-Parlamentet spiller en central rolle ved valget til Europa-Parlamentet og bør være en vigtig samtalepartner for meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner forud for dette valg. EU-dækkende netværk af nationale eksperter inden for desinformation og udenlandsk informationsmanipulation og indblanding, valg og cybersikkerhed såsom EU's hurtige varslingsystem, det europæiske valgsamarbejdsnetværk og NIS-samarbejdsgruppen kan være relevante netværk for udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner i tilfælde af grænseoverskridende hændelser — herunder hybride hændelser — i valgperioden, der kræver hurtig reaktion og udrulning af risikobegrænsende foranstaltninger.
67. For afbødende foranstaltninger, hvor det kan være nødvendigt at tage højde for relaterede trusler af en anden art, der har til formål at destabilisere eller miskreditere de demokratiske processer, herunder cyberangreb, bør der sikres et passende samarbejde på tværs af disse områder. I tilfælde af cyberbaseret desinformation eller aktiviteter vedrørende udenlandsk informationsmanipulation og indblanding opfordres udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner til at etablere passende kontakt med nationale cybersikkerhedsmyndigheder. Hvis en sådan aktivitet vedrører EU som helhed eller EU's institutioner, organer og agenturer, bør kontakter med EU's Agentur for Cybersikkerhed (ENISA) og IT-Beredskabsenheden for EU's Institutioner, Organer og Agenturer (CERT-EU) ⁽⁴⁰⁾ overvejes. Desuden anbefaler Kommissionen i overensstemmelse med det, der blev foreslået til nationale valg, at der etableres kontakt og adgang til kommunikation med Europa-Parlamentets administration og europæiske politiske partier på lige vilkår inden valg til Europa-Parlamentet.
68. Udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner, der har undertegnet adfærdskodeksen om desinformation, bør engagere sig fuldt ud i arbejdet i forbindelse med valget til Europa-Parlamentet, herunder gennem effektiv deltagelse i systemet for hurtig reaktion og feedbackmekanismen, med passende og rettidige opfølgende foranstaltninger. De bør også inden og efter valget sørge for målrettet rapportering om de foranstaltninger, der er truffet for at mindske spredningen af desinformation, informationsmanipulation og udenlandsk informationsmanipulation og indblanding i forbindelse med valget til Europa-Parlamentet, herunder relevante parametre for deres indvirkning (baseret på tilsagn 37.2 og 42). De bør — på grundlag af input fra faktatjekkere og underskrivere fra civilsamfundet — efter valget gøre status over de indhøstede erfaringer og også vurdere effektiviteten og rettidigheden af samarbejdet for at forbedre systemets effektivitet i forbindelse med fremtidige valg.
69. Afsnit 3.6 om gennemgang efter valget finder også anvendelse på valget til Europa-Parlamentet, og der bør tages højde for disse valgs særlige karakter.
70. For at skræddersy deres risikobegrænsende foranstaltninger i forbindelse med valg til Europa-Parlamentet anbefaler Kommissionen, at udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner etablerer kontakt og samarbejder med navnlig EDMO's taskforce for valget til Europa-Parlamentet. I forbindelse med valget til Europa-Parlamentet i 2024 vil denne taskforce udarbejde rapporter og regelmæssige opdateringer om de vigtigste tendenser, udfordringer og fænomener inden for desinformation. Dette bør informere udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner om handlinger og afbødende foranstaltninger.

4. NÆSTE ETAPE OG KONKLUSION

71. Kommissionen er fast besluttet på energisk at håndhæve forordning (EU) 2022/2065, herunder på valgområdet. Disse retningslinjer hjælper udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner med anvendelsen af nævnte forordnings artikel 35, navnlig med hensyn til, hvordan systemiske risici for valgprocesser, der hidrører fra deres tjeneste eller anvendelse heraf, skal vurderes og begrænses. I lyset af de mange kommende valg, og ikke mindst valget til Europa-Parlamentet, opfordrer Kommissionen kraftigt udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner til at gennemføre disse retningslinjer hurtigt og fyldestgørende, og den tager med glæde imod forskeres og civilsamfundsorganisationers vurderinger af effektiviteten af de risikobegrænsende foranstaltninger, der er truffet af udbyderne af disse meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner i EU.

⁽⁴⁰⁾ <https://cert.europa.eu/>.

72. Samtidig er Kommissionen, navnlig i betragtning af den tidlige fase af gennemførelsen af forordning (EU) 2022/2065 og den særlige karakter af systemiske risici for valgprocesser, rede til at samarbejde med udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner om udformningen og funktionen af deres tjenester og relaterede systemer med henblik på at undgå skader på valgprocesserne i EU.
73. I denne forbindelse står Kommissionen til rådighed for at lette en periodisk gennemgang af de risikobegrænsende foranstaltninger, som udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner har vedtaget på frivillig basis. Dette kunne ske i form af **forudgående og efterfølgende gennemgang** efter specifikke valg. Den feedback, som Kommissionen giver i den forbindelse, vil være baseret på oplysningerne fra udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner, og den vil ikke udgøre en fuldstændig vurdering af de vedtagne overholdelsesforanstaltninger. Den berører som sådan ikke Kommissionens undersøgelses- og håndhævelsesbeføjelser i henhold til forordning (EU) 2022/2065.
74. I henhold til artikel 64 i forordning (EU) 2022/2065 vil Kommissionen fortsat udvikle ekspertise og kapacitet inden for systemiske og nye problemstillinger i hele EU. Oplysninger fra meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner er afgørende i denne henseende. Kommissionen forventer, at udbydere af sådanne tjenester samarbejder med Kommissionen inden for rammerne af håndhævelsen af forordning (EU) 2022/2065 i forberedelsesdialoger om valgintegritet og andre samarbejdsstrukturer, der er oprettet af Kommissionens tjenestegrene med ansvar for håndhævelse af forordning (EU) 2022/2065 til disse formål, for at kunne reagere hurtigt på hastende anmodninger om oplysninger, navnlig om nye problemstillinger og hændelser, der kan have en betydelig indvirkning på valgresultatet eller valgdeltagelsen. Dette udelukker ikke deltagelse i andre etablerede samarbejdsmekanismer eller -protokoller, der måtte eksistere.
75. Som nævnt i afsnit 1.1 er de risikobegrænsende foranstaltninger, der er identificeret i disse retningslinjer, baseret på tidligere forberedelsesdialoger om valgintegritet med udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner, erfaringerne med adfærdskodeksen om desinformation og EU's FIMI-værktøjskasse, sonderende høring, forskellige rundbordsdiskussioner og input fra koordinatorene for digitale tjenester. Som sådan kan de foranstaltninger, der er skitseret i retningslinjerne, betragtes som bedste praksis på nuværende tidspunkt.
76. Selv om formålet med denne vejledning er at hjælpe udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner med at sikre overholdelse af deres forpligtelser i henhold til artikel 35 i forordning (EU) 2022/2065, kan Kommissionens forståelse af de spørgsmål, der er på spil i forbindelse med fortolkningen og gennemførelsen af artikel 35 i nævnte forordning, udvikle sig med yderligere erfaringer.
77. Desuden ændrer det hastigt udviklende landskab, som udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner opererer i, samt de ondsindede aktørers taktik sig konstant, hvilket kræver konstante ajourføringer og tilpasninger for at reagere på de konstant skiftende og nyligt opståede udfordringer. Når Kommissionen og Det Europæiske Råd for Digitale Tjenester har vurderet adfærdskodeksen om desinformation, forventes den desuden at blive omdannet til en adfærdskodeks, der binder den til den retlige ramme i forordning (EU) 2022/2065. I den forbindelse forventer Kommissionen, at underskriverne fortsætter med at gennemføre deres tilsagn om at bekæmpe desinformation i henhold til adfærdskodeksen om desinformation. Samtidig vil yderligere EU-retsakter træde i kraft i de kommende måneder og supplere denne forordning med specifikke regler, der er relevante for emnet for disse retningslinjer, navnlig forordningen om politisk reklame og retsakter om kunstig intelligens (hvis relevante indhold er taget i betragtning i disse retningslinjer, navnlig når den allerede nu udgør bedste praksis på et specifikt område).
78. Kommissionen kan **revidere** disse retningslinjer i lyset af de praktiske erfaringer og tempoet i den teknologiske, samfundsmæssige og lovgivningsmæssige udvikling på dette område. I forbindelse med en sådan revision kan Kommissionen beslutte at trække denne meddelelse tilbage eller ændre den. Kommissionen opfordrer udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner, koordinatorene for digitale tjenester, forskersamfundet og civilsamfundsorganisationer til at bidrage til denne proces.